

طرح درس روش تحقیق

اطلاعات دوره

اطلاعات دوره		
اطلاعات مدرس / مدرسین نام مدرس: دکتر گرامی نژاد رتبه علمی: استادیار رشته تحصیلی: پست الکترونیک اساتید همکار: - محل کار: دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی تلفن تماس: ۰۲۱۸۸۲۰۲۵۳۵	اطلاعات مسئول درس نام مسئول درس: دکتر گرامی نژاد رتبه علمی: استادیار رشته تحصیلی: دکتری پرستاری محل کار: دانشکده پرستاری و مامایی شهید بهشتی تلفن تماس: ۰۲۱۸۸۲۰۲۵۳۵ پست الکترونیک: Geraminejad.sbmu@gmail.com	اطلاعات مربوط به درس گروه آموزشی ارائه دهنده: گروه هوشبری نام درس: روش تحقیق در علوم پزشکی نوع و تعداد واحد: ۲ واحد نظری پیش نیاز / هم نیاز: - رشته و مقطع تحصیلی: کارشناسی هوشبری محل برگزاری کلاس: تاریخ‌های برگزاری کلاس:
تاریخ آخرین ویرایش: مرداد ۱۴۰۴		
شرح درس: در این درس دانشجویان با مفاهیم، اصول و روش‌های مختلف آماری و تحقیق آشنا شده، قادر خواهد بود گروه‌های تحقیق را در تهیه پرسشنامه تحقیقات، نمونه‌گیری، مشاهده، مصاحبه و اندازه‌گیری در انجام پژوهش‌های علمی یاری نماید.		

جدول ۱- برنامه درسی روزانه

مدرس / مدرسين	روش ارزشیابی	روش تدریس	حیطه و سطح هدف رفتاری			اهداف رفتاری	هدف کلی	تاریخ برگزاری کلاسها
			حرکتی	عاطفی	دانش			
دکتر گرامی نژاد	پرسش شفاهی حین کلاس، بررسی فعالیت گروهی، ارزشیابی تراکمی با آزمون پایان ترم	سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی، سناریوی بالینی		*	*	مفهوم «تحقیق» و تفاوت آن با «اطلاعات» و «یادگیری» را توضیح دهد. اهمیت تحقیق در رشته هوشبری و علوم پزشکی را بیان کند. روش‌های اصلی تحقیق را نام ببرد و مثال بزند.	آشنایی با مفاهیم تحقیق و روش‌های تحقیق در علوم پزشکی	جلسه اول
دکتر گرامی نژاد	پرسش شفاهی در مورد مراحل تحقیق، تکلیف: یک منشور تحقیق یک صفحه‌ای برای موضوع انتخابی، ارزشیابی تراکمی با آزمون پایان ترم	سخنرانی، نمایش نمونه‌ی یک منشور تحقیق ساده، بحث گروهی و پرسش و پاسخ	*	*	*	مراحل اصلی انجام یک تحقیق (انتخاب موضوع، تدوین سؤال، مرور منابع، طراحی مطالعه، جمع‌آوری داده، تحلیل، نگارش و انتشار) را نام ببرد. اهمیت وجود منشور تحقیق (پروپوزال کوتاه) را توضیح دهد. اجزای اصلی منشور تحقیق را شناسایی کند. برای یک موضوع ساده در رشته هوشبری یک منشور تحقیق مختصر تهیه نماید.	آشنایی با مراحل تحقیق و نگارش منشور تحقیق	جلسه دوم
دکتر گرامی نژاد	پرسش شفاهی در کلاس، ارزیابی عملکرد دانشجو در اولویت‌بندی موضوعات پیشنهادی، تکلیف: انتخاب یک موضوع پژوهشی مرتبط با رشته و نوشتن دلایل انتخاب آن، ارزشیابی تراکمی با آزمون پایان ترم	سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی با مثال‌های واقعی از رشته هوشبری، تمرین: نوشتن سه اولویت اصلی رشته هوشبری و ارائه چند موضوع به دانشجویان و درخواست اولویت‌بندی آنها	*	*	*	ویژگی‌های یک موضوع پژوهشی مناسب را توضیح دهد (جدید بودن، اهمیت، امکان‌پذیری، کاربردی بودن). ملاک‌های اولویت‌بندی موضوعات پژوهشی در علوم پزشکی و رشته هوشبری را بیان کند. بین چند موضوع پیشنهادی، اولویت‌بندی منطقی انجام دهد. یک موضوع مناسب برای پژوهش خود انتخاب کند	آشنایی با انتخاب موضوع پژوهش و اولویت‌بندی آن	جلسه سوم
دکتر	پرسش شفاهی در کلاس، بررسی	سخنرانی، بحث گروهی،	*	*	*	منابع معتبر علمی برای تحقیق (کتابخانه، پایگاه داده‌های	بررسی متون و	جلسه

گرامی نژاد	بیان مسأله‌های نوشته‌شده، تکلیف: مرور ۳ مقاله مرتبط و جدید با موضوع انتخابی و نوشتن یک بیان مسأله یک‌صفحه‌ای، ارزشیابی تراکمی با آزمون پایان ترم	پرسش و پاسخ، نمایش جستجوی یک مقاله در پایگاه علمی، تمرین: انتخاب یک موضوع و نوشتن بیان مسأله کوتاه	*	*	*	علمی، مقالات) را نام ببرد.	مروری بر بررسی‌های قبلی و چگونگی بیان مسأله تحقیق	چهارم
						مراحل مرور متون و خلاصه‌برداری از تحقیقات قبلی را توضیح دهد.		
						ویژگی‌های یک بیان مسأله خوب (واضح، مستند، مرتبط با نیاز) را بیان کند.		
						برای یک موضوع ساده یک بیان مسأله مختصر (۲-۳ جمله) بنویسد.		
گرامی نژاد	پرسش شفاهی در کلاس، ارزیابی تمرین (تدوین اهداف و فرضیه‌ها)، تکلیف: نوشتن اهداف کلی، اهداف اختصاصی و یک فرضیه برای موضوع انتخابی	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ، مقایسه اهداف و فرضیه‌های چند نمونه پژوهش واقعی، تمرین: نوشتن اهداف، سؤال و فرضیه برای یک موضوع پیشنهادی	*	*	*	تفاوت بین اهداف کلی و اختصاصی را توضیح دهد.	آشنایی با اهداف، فرضیه‌ها و سؤالات تحقیق	جلسه پنجم
						مفهوم فرضیه تحقیق و انواع آن (صفر و جایگزین) را بیان کند.		
						ویژگی‌های یک سؤال پژوهشی مناسب (واضح، قابل‌سنجش، مرتبط) را ذکر کند.		
						برای یک موضوع ساده در رشته هوشبری اهداف، سؤال و فرضیه تحقیق بنویسد		
گرامی نژاد	ارزیابی فعالیت (نوشتن جدول متغیرها)، تکلیف: تهیه یک جدول شامل حداقل ۲ متغیر مرتبط با موضوع تحقیق دانشجو (با تعریف مفهومی و عملیاتی)، ارزشیابی تراکمی با آزمون پایان ترم	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ، نمایش نمونه جدول متغیرها از یک مقاله، تمرین: شناسایی متغیرها و نوشتن تعریف مفهومی و عملیاتی	*	*	*	انواع متغیرهای تحقیق (مستقل، وابسته، کنترل، تعدیل‌گر) را نام ببرد.	آشنایی با متغیرهای تحقیق و تعریف مفهومی و عملیاتی آن‌ها	جلسه ششم
						تفاوت بین تعریف مفهومی و عملیاتی متغیر را توضیح دهد.		
						برای یک مثال ساده در رشته هوشبری متغیرها را شناسایی کند.		
						برای متغیر انتخابی خود، یک تعریف مفهومی و یک تعریف عملیاتی بنویسد.		
گرامی نژاد	بررسی تمرین عملی (طرح عنوان مطالعه توصیفی)، تکلیف: یافتن و معرفی یک مقاله توصیفی مرتبط با موضوع خود و نوشتن خلاصه آن، ارزشیابی تراکمی با آزمون پایان ترم	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ، مرور یک مقاله توصیفی ساده و تحلیل اجزای آن، تمرین: طراحی سه عنوان برای مقاله توصیفی	*	*	*	تعریف مطالعه توصیفی را بیان کند.	انواع مطالعات کمی (مطالعات توصیفی)	جلسه هفتم
						انواع مطالعات توصیفی (مقطعی، موردی، همبستگی ساده) را نام ببرد.		
						ویژگی‌ها و محدودیت‌های این نوع مطالعات را توضیح دهد.		
						یک مثال از مطالعه توصیفی در رشته هوشبری پیشنهاد دهد		
گرامی نژاد	ارزیابی تمرین (طراحی عنوان	سخنرانی، بحث گروهی،	*	*	*	تعریف مطالعه تحلیلی را بیان کند.	انواع مطالعات	جلسه هشتم

گرامی نژاد	مطالعه تحلیلی، تکلیف: یافتن و معرفی یک مقاله تحلیلی مرتبط با موضوع خود و نوشتن خلاصه آن، ارزشیابی تراکمی با آزمون پایان ترم	پرسش و پاسخ، مقایسه یک مقاله توصیفی و یک مقاله تحلیلی، تمرین: طراحی سه عنوان برای مقاله تحلیلی				انواع مطالعات تحلیلی (مورد - شاهدهی، کوهورت، کارآزمایی بالینی) را نام ببرد. تفاوت مطالعات تحلیلی با مطالعات توصیفی را توضیح دهد. یک موضوع در رشته هوشبری را انتخاب کرده و نوع مطالعه تحلیلی مناسب برای آن را پیشنهاد دهد.	کمی (مطالعات تحلیلی)	
دکتر گرامی نژاد	ارزیابی تمرین (مطالعه مداخله‌ای ساده)، تکلیف: یافتن و معرفی یک مقاله توصیفی مرتبط با موضوع خود و نوشتن خلاصه آن، ارزشیابی تراکمی با آزمون پایان ترم	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ، مرور یک مقاله کارآزمایی بالینی کوتاه، کار گروهی: طراحی سه عنوان برای مقاله مداخله‌ای و تجربی	*	*	*	تعریف مطالعه مداخله‌ای و تجربی را بیان کند. انواع مطالعات مداخله‌ای (کارآزمایی بالینی تصادفی، شبه‌تجربی، قبل و بعد) را نام ببرد. تفاوت مطالعات مداخله‌ای با مطالعات تحلیلی مشاهده‌ای را توضیح دهد. برای یک موضوع ساده در رشته هوشبری یک طراحی اولیه مطالعه مداخله‌ای پیشنهاد دهد.	انواع مطالعات مداخله‌ای و تجربی)	جلسه نهم
دکتر گرامی نژاد	بررسی تمرین عملی (انتخاب جامعه و نمونه)، تکلیف: نوشتن جامعه و نمونه و محیط برای موضوع انتخابی با توضیح روش نمونه‌گیری، ارزشیابی تراکمی با آزمون پایان ترم	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ، تحلیل مثال‌های پژوهش‌های هوشبری و بررسی نحوه انتخاب نمونه، تمرین: تعیین جامعه و نمونه برای موضوع پیشنهادی	*	*	*	مفهوم جامعه پژوهش و نمونه پژوهشی را تعریف کند. انواع نمونه‌گیری (تصادفی، طبقه‌ای، خوشه‌ای، هدفمند، راحتی) را نام ببرد. مزایا و معایب هر روش نمونه‌گیری را توضیح دهد. برای یک موضوع پژوهشی ساده در رشته هوشبری، جامعه و نمونه مناسب را تعیین کند.	آشنایی با جامعه و نمونه و محیط پژوهش	جلسه دهم
دکتر گرامی نژاد	بررسی تمرین عملی (انتخاب روش نمونه‌گیری مناسب)، تکلیف: نوشتن انتخاب روش نمونه‌گیری برای موضوع پژوهشی با دلیل، ارزشیابی تراکمی با آزمون پایان ترم	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ، نمایش جدول مقایسه‌ای انواع روش‌های نمونه‌گیری، تمرین: تعیین روش نمونه‌گیری برای موضوع پیشنهادی	*	*	*	تفاوت نمونه‌گیری احتمالی و غیر احتمالی را توضیح دهد. روش‌های نمونه‌گیری احتمالی (تصادفی ساده، طبقه‌ای، خوشه‌ای، سیستماتیک) را نام ببرد و ویژگی‌های هر کدام را توضیح دهد. روش‌های نمونه‌گیری غیر احتمالی (هدفمند، گلوله برفی، راحتی) را نام ببرد و کاربرد آن‌ها را بیان کند. برای یک موضوع پژوهشی در رشته هوشبری، روش نمونه‌گیری مناسب را انتخاب و دلیل آن را توضیح دهد.	آشنایی با روش‌های نمونه‌گیری	جلسه یازدهم
دکتر	ارزیابی کار گروهی (تحلیل ساده	سخنرانی، بحث گروهی،	*	*	*	تعریف روایی (اعتبار) و پایایی (قابلیت تکرار) ابزار تحقیق را	آشنایی با روایی و	جلسه

دوازدهم	پایایی ابزار	بیان کند.				پرسش و پاسخ، نمایش نمونه‌ای از تحلیل پایایی و روایی یک پرسشنامه، تمرین: جستجو یک ابزار استاندارد و ارائه نظر در مورد روایی و پایایی آن	ابزار) تکلیف: انتخاب ابزار تحقیق و نوشتن بررسی مختصر روایی و پایایی آن، ارزشیابی تراکمی با آزمون پایان ترم	گرامی نژاد
		انواع روایی (محتوا، صوری، سازه، ملاکی) را توضیح دهد.						
		انواع پایایی (تکرارپذیری، توافق بین ارزیابان، آلفای کرونباخ) را نام ببرد.						
		برای یک پرسشنامه یا ابزار ساده در رشته هوشبری، بررسی اولیه روایی و پایایی انجام دهد.						
جلسه سیزدهم	خطاهای تحقیق، عوامل ایجاد خطا، انواع خطا	مفهوم خطا در پژوهش را تعریف کند.	*	*	*	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ، نمایش نمونه‌ای از مقاله‌ای که به خطاهای تحقیق اشاره دارد، تمرین: شناسایی خطاهای احتمالی و ارائه راهکار برای کاهش آن‌ها برای موضوع احتمالی	ارزیابی فعالیت گروهی (شناسایی خطاها و ارائه راهکار) تکلیف: نوشتن یک صفحه در مورد خطاهای احتمالی در موضوع پژوهشی و راه‌های کاهش آن‌ها، ارزشیابی تراکمی با آزمون پایان ترم	دکتر گرامی نژاد
		عوامل ایجاد خطا در مراحل مختلف تحقیق (جمع‌آوری داده، تحلیل، گزارش‌دهی) را نام ببرد.						
		انواع خطاهای سیستماتیک و تصادفی را توضیح دهد.						
		برای یک مطالعه ساده در رشته هوشبری، خطاهای احتمالی را شناسایی و راهکار کاهش آن‌ها را پیشنهاد دهد.						
جلسه چهاردهم	آشنایی با تحقیق کیفی	تعریف تحقیق کیفی و تفاوت آن با تحقیق کمی را بیان کند.	*	*	*	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ، نمایش یک مثال کوتاه از تحلیل مصاحبه یا مشاهده، تمرین: طراحی سه عنوان تحقیق کیفی	ارزیابی تمرین عملی، ارزشیابی تراکمی با آزمون پایان ترم	دکتر گرامی نژاد
		انواع روش‌های تحقیق کیفی (مصاحبه، مشاهده، گروه کانونی، تحلیل محتوا) را نام ببرد.						
		مزایا و محدودیت‌های تحقیق کیفی را توضیح دهد.						
		برای یک موضوع در رشته هوشبری، روش تحقیق کیفی مناسب را پیشنهاد دهد.						
جلسه پانزدهم	اخلاق در پژوهش	اصول کلی اخلاق در پژوهش (رازداری، رضایت آگاهانه، عدم آسیب رساندن) را نام ببرد.	*	*	*	سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ، تحلیل نمونه‌های اخلاقی و غیر اخلاقی در پژوهش‌ها، تمرین: شناسایی مسائل اخلاقی در یک سناریو و ارائه راهکار	بررسی تمرین عملی (شناسایی و حل مسائل اخلاقی)، تکلیف: نوشتن یک صفحه در مورد رعایت اصول اخلاقی برای موضوع پژوهشی، ارزشیابی تراکمی با آزمون پایان ترم	دکتر گرامی نژاد
		موارد نقض اخلاق پژوهشی و پیامدهای آن را توضیح دهد.						
		اهمیت تأیید کمیته اخلاق پژوهش را بیان کند.						
		برای یک پژوهش ساده در رشته هوشبری، راهکارهایی برای رعایت اخلاق پژوهش پیشنهاد دهد.						
جلسه	گزارش تحقیق و	ساختار کلی یک گزارش تحقیق (چکیده، مقدمه، روش‌ها،	*	*	*	سخنرانی، بحث گروهی،	ارزیابی تمرین عملی، تکلیف:	دکتر

گرامی نژاد	نوشتن یک گزارش تحقیق برای موضوع انتخابی با رعایت رفرنس دهی، ارزشیابی تراکمی با آزمون پایان ترم	پرسش و پاسخ، نمایش نمونه گزارش کوتاه و نحوه رفرنس دهی، تمرین: کار با نرم افزارهای رفرنس دهی				نتایج، بحث، منابع) را توضیح دهد.	رفرنس نویسی	شانزدهم
						اهمیت رفرنس دهی صحیح و جلوگیری از سرقت علمی را بیان کند.		
						انواع سبک‌های رفرنس نویسی را نام ببرد.		
						برای یک پژوهش ساده در رشته هوشبری، یک گزارش کوتاه با رفرنس دهی صحیح تهیه کند.		
دکتر گرامی نژاد	امتحان و ارائه کارپوشه فردی و پروپوزال گروهی						هفدهم	

جدول ۲- روش ارزشیابی

سهم روش در نمره نهایی دانشجو	شیوه اجرا یا ابزار ارزشیابی	روش ارزشیابی
-	-	تشخیصی
۱۰ ۳۰	- پرسش و پاسخ، امتیاز تکالیف کلاسی با ارائه کارپوشه فردی - ارائه پروپوزال به صورت گروهی	تکوینی
۶۰	آزمون کتبی پایان ترم	تراکمی

جدول ۳- منابع

الف) منابع درس مورد استفاده توسط مدرس / مدرسین

- A. Polit, D. F., & Beck, C. T. (2023). *Nursing Research: Generating and Assessing Evidence for Nursing Practice*. 11th Edition. Wolters Kluwer.
- B. Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. 5th Edition. Sage.
- C. Burns, N., & Grove, S. K. (2020). *The Practice of Nursing Research: Appraisal, Synthesis, and Generation of Evidence*. 9th Edition. Elsevier

ب) منابع پیشنهادی برای مطالعه دانشجو

- A. Polit, D. F., & Beck, C. T. (2023). *Nursing Research: Generating and Assessing Evidence for Nursing Practice*. 11th Edition. Wolters Kluwer. (فصل‌های مرتبط با طراحی تحقیق و انواع مطالعات)
- B. Creswell, J. W. (2018). *Research Design: Qualitative, Quantitative, and Mixed Methods Approaches*. 5th Edition. Sage. (فصل‌های مطالعه) (کمی و کیفی)
- C. Burns, N., & Grove, S. K. (2020). *The Practice of Nursing Research*. 9th Edition. Elsevier. (فصل‌های ابزار پژوهش، روایی و پایایی)

ج) سایت‌های علمی

پایگاه داده مقالات پزشکی و علوم سلامت – PubMed

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov>

پایگاه داده مقالات علمی، با امکان جستجوی گسترده و ارزیابی استنادات – Scopus

<https://www.scopus.com>

پایگاه داده بین‌رشته‌ای مقالات علمی و ارزیابی استنادات – Web of Science

<https://www.webofscience.com>

موتور جستجوی علمی رایگان – Google Scholar

<https://scholar.google.com>

دسترسی به مقالات علمی و تحقیقاتی در علوم پزشکی و پرستاری – ScienceDirect

<https://www.sciencedirect.com>

پایگاه داده سیستماتیک ریبیوها و شواهد مبتنی بر پزشکی – Cochrane Library

<https://www.cochranelibrary.com>

پایگاه مقالات فارسی و مجلات علوم پزشکی – SID (Scientific Information Database)

<https://www.sid.ir>

دسترسی به مقالات و مجلات فارسی در حوزه علوم پزشکی – Magiran

<https://www.magiran.com>

(د) مجلات علمی فارسی و لاتین

مجلات فارسی:

- مجله علمی پژوهشی پرستاری و مراقبت‌های سلامت – پرستاری ایران
- شامل مطالعات بالینی و مراقبتی – مجله علمی – پژوهشی سلامت و مراقبت‌های پزشکی
- با مقالات کاربردی در علوم پزشکی و رشته‌های بالینی – مجله دانشگاه علوم پزشکی تهران
- شامل مقالات روش تحقیق و کاربردهای پژوهشی – مجله پژوهش در علوم پزشکی

مجلات لاتین (بین‌المللی):

- مقالات پژوهشی و کاربردی در پرستاری و مراقبت‌های بالینی – **Journal of Clinical Nursing**
- مقالات روش تحقیق در پرستاری و علوم سلامت – **Nursing Research**
- مجله با دسترسی باز، شامل تحقیقات بالینی و کیفی – **BMC Nursing**
- مقالات مرتبط با مراقبت‌های هوشبری و بیهوشی – **Journal of Anesthesia & Clinical Research**
- مقالات آموزشی و پژوهشی در زمینه پرستاری و مراقبت‌های پزشکی – **American Journal of Nursing**